

Н.С. ФАЙЗУЛЛАЕВА

ТАЪЛИМ ИҚТИСОДИЁТИ ВА МЕНЕЖМЕНТИ

Ўқув қўлланма

3+100
92-20

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ КАФЕДРАСИ**

Н.С.ФАЙЗУЛЛАЕВА

ТАЪЛИМ ИҚТИСОДИЁТИ ВА МЕНЕЖМЕНТИ

Ўқув қўлланма

117802
117802
117802
43

**Тошкент
LESSON PRESS
2020**

УДК37.014.54
КБК 65.49.4я72
Ф12

Файзуллаева Н.С.

Таълим иқтисодиёти ва менежменти. Ўқув қўлланма. Т.
Lesson press, 2020, - 208 бет

Мазкур ўқув қўлланма олий ўқув юртларининг давлат таълим стандартлари ва “Таълим иқтисодиёти ва менежменти” фани намунавий ўқув дастурига мувофиқ равишда яратилди. Унда таълимда бошқарув, бошқарув психология асослари, бошқарув этикаси, таълим хизматлари, таълимда реклама асослари, таълим тизимини бошқариш ва таълим тизимини бошқаришда технологиялар каби масалалари баён қилинган. Қўлланмада Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида молиявий бошқарув амалиёти ва уни такомиллаштириш йўллари, олий таълим тизимини ривожлантиришнинг ижтимоий-иқтисодий омиллари, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари, олий маълумотли мутахассисларга бўлган талабни белгилаш масаласини кенг ёритилгани ҳам долзарб аҳамият касб этади.

Ўқув қўлланмадан олий ўқув юртларининг магистрлари, шунингдек, профессор-ўқитувчилар ҳамда иқтисодий таълим бўйича шуғулланаётган тадқиқотчилар фойдаланишлари мумкин.

Ўқув қўлланма ТДИУ “Инновацион таълим” кафедрасининг мажлисида муҳокама қилинган ва олий ўқув юртлари ўқитувчилари, талабалари ва тадқиқотчиларига фойдаланиш учун тавсия этилган.

УДК37.014.54
КБК 65.49.4я72

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта таълим вазирининг 2019 йил 4 октябрдаги 892-218-сонли буйруғи билан нашрга тавсия этилган.

Такризчилар: М.Ф. Ҳақимова, ТДИУ профессори, пед.фанл. доктори
Д.О. Химматалиев, ТИҚХММИ проф., пед.фанл. доктори

ISBN 978-9943-6965-2-5

© Файзуллаева Н.С. 2020

КИРИШ

Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”да ҳар томонлама ривожланган баркамол шахс фуқарони шакллантириш назарда тутилган. Бундай натижага эришиш учун таълим тарбия жараёнининг уйғунлигини таъминлаш, бошқарув жараёнининг қонуниятларини чуқур ўрганиш ва бугунги кун талабларига жавоб бера оладиган баркамол ёш авлодни тарбиялаш усулларини тақиқ қилиш лозим. Жамики ўзгаришлар, янгиланишлар бевосита таълим ривожини билан боғлиқ. Президентимиз Шавкат Мирзиёев ибораси билан айтганда, «Биз таълим ва тарбия тизимининг барча бўғинлари фаолиятини бугунги замон талаблари асосида такомиллаштиришни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз»¹. Мамлакатимизда таълим-тарбия масаласига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилмоқда. Охириги йилларда юртимизда халқаро талабларга жавоб берадиган олий таълим тизимини яратиш бўйича кенг қамровли ишлар қилинди.

Олий мактабга қўйиладиган талаблар кучайиб бораётган шароитда ишни ташкил этиш анча мураккаблашди ва профессионал бошқарувни талаб этади. Билимлар ва интеллектуал капитални улардан янада самаралироқ фойдаланиш мақсадида бошқариш муаммолари сўнгги йилларда биринчи даражали аҳамият касб этмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 25 сентябрдаги Фармони билан Вазирлар Маҳкамаси ҳузурда «Эл-юрт умиди» жамғармаси ташкил этилди. Ушбу жамғарма чет элларда фаолият кўрсатаётган салоҳиятли ватандош олимлар, мутахассислар ва экспертларни Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларга фаол жалб этишга, шунингдек иқтидорли ёшларнинг ривожланган мамлакатларда таълим олиши, етакчи халқаро институтлар ҳамда хорижий ташкилотларда малака оширишига қўмаклашади.

Билимлар бошқарув объекти сифатида қаралиши лозимлиги кенг миқёсда эътироф этилмоқда. Корхоналарнинг рақобат-

¹ Шавкат Мирзиёев. Билимли авлод – буюк келажакнинг, талбиркор халқ – фаровон ҳаётнинг, дўстона ҳамкорлик эса тараққиётнинг кафолатидир // «Халқ сўзи», 2018 йил 8 декабрь. № 253 (7211).

бардошлик даражасига уларнинг билимларни жамлаш, таҳлил қилиш ва ривожлантириш қобилияти ва охир-оқибатда рақобат соҳасидаги барқарор устунликлар тобора кучлироқ таъсир кўрсатмоқда.

Президентимизнинг 2018 йил 5 июндаги «Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори олий таълим тизимидаги мавжуд муаммоларни бартараф этиш, таълим сифатини янада юксалтиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир. Мазкур ҳужжатга кўра, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тасарруфида олий таълим муассасалари бўлган вазирлик ҳамда идоралар билан биргаликда 2019 йил 1 мартга қадар 2019/2020 ўқув йилидан бошлаб олий таълим муассасаларида «талабанинг ўзлаштириш даражаси – профессор-ўқитувчилар фаолиятини баҳолашнинг асосий мезони» тамойилини жорий қилишнинг аниқ меҳназмларини белгилаш бўйича тегишли чора-тадбирларни кўриш вазифаси топширилди.

Давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 21 сентябрдаги «2019–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш Стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Фармонида юртимизни 2030 йилгача Глобал инновацион индекс рейтингини бўйича жаҳоннинг 50 та илғор мамлакати таркибига киритишдан иборатдир. Бунинг учун ёшларни илмий фаолиятга кенг жалб этиш бўйича қатор чора-тадбирлар кўрилмоқда. Талабаларга хорижда ўқишни давом эттириш имкониятлари янада кенгайтирилди. Чунки жамиятимизда олий маълумотга эга, юксак малакали мутахассислар қанча кўп бўлса, ривожланиш шунча тез ва самарали бўлади.

Бўлажак мутахассисларни таълимни бошқариш жараёнига доир бўлган билимлар билан мунтазам равишда таништириб бориш, бу борада малака ва кўникмаларни шакллантиришга алоҳида эътибор бериш лозим. Бу борада мамлакатимизда ёшларимизнинг маънавий-маърифий савиясини юксалтириш, олий